

Гордієнко К.О.
студентка I курсу магістерського рівня (V)
факультету германської філології
Київський національний лінгвістичний університет

РОЛЬ ПОЛІТИЧНОГО ПСИХОЛОГА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Людина є політичною в такій же мірі, як біологічною, фізіологічною і соціальною, що підтверджується великим досвідом у світовій психології та працями Л.Я. Гозмана, Г.М. Андрєєвої, М. Хермана, О.Б. Шестопаля, А.О. Крилова та ін. Так як у сфері політики виникають деякі проблеми, які вивчаються політичною психологією як галуззю психологічного знання, взаємодія психології та політичної сфери завжди буде актуальною.

На відміну від психології сімейної, етнічної, соціальної, девіантної, політична вивчає психологічні умови ефективності політичної діяльності, її вплив на психіку, аналізує та прогнозує психологічний аспект в політиці. Предметом роботи психолога виступають психологічні чинники прийняття рішень, психологічні умови їх сприйняття, роль особистісних характеристик та іміджу політичного лідера, проблеми політичної соціалізації особистості та становлення людини як учасника політичних відносин, стихійні форми явищ та міжнародні зв'язки [5, с. 528-529].

У той же час, професійні психологи рідко і дуже обмежено залучаються для підготовки політичних рішень, і майже ніде не займають відповідальних посад у структурах влади. Уявлення про активну участь психологів у політичних структурах Заходу, поширене в психологічному професійному співтоваристві, віддалене від реальності [4, с. 121]. Крім того, робота психолога в політиці не може бути масовою, оскільки тільки політики високого рангу можуть дозволити собі розкіш мати «власних» психологів. Для цього політик не тільки повинен володіти достатніми фінансовими можливостями і владою, але й повинен розуміти важливість психології для своєї діяльності. Однак для професійного політика практична психологія - почуття і реакції людей, емоції, стани та поведінка - основна справа. Тому, політик часто вважає себе достатньо компетентним у цій галузі і не відчуває потреби в послугах психолога [2, с. 136].

Робота професійного психолога може полягати в діагностиці, консультуванні, профілактиці, пропаганді, адаптації, мотивації та психологічній підтримці політичного діяча. Можливо виділити конкретні напрямки практичного вивчення соціально-політичних явищ у сфері політики.

1. Психологія прийняття політичних рішень і соціально-психологічна експертиза прийнятих рішень. Завдання психолога, що бере участь у виробленні і прийнятті адекватних рішень, вирішенні та прогнозуванні конфліктів, полягає у коригуванні їх з точки зору психологічної грамотності, враховуючи психологічні, соціальні, економічні чинники, за допомогою створення експертної групи психологів, психотерапевтів, соціологів [1, с. 55].

2. Психологія політичного лідерства вивчає особливості політичної поведінки, створення іміджу політика, корекції образу влади. Позитивний образ лідера, його команда та проведена ним робота - необхідна умова успіху політики. У професійній компетенції психолога знаходиться і стратегія формування образу: яку слід давати інформацію про сім'ю і дитинство, як домогтися того, щоб громадяни сприймали лідера не тільки професійним, але і чесним, не тільки рішучим, але і обережним, з якими відомими людьми необхідно публічно спілкуватися для підвищення авторитету, а з якими ні [2, с. 137].

3. Соціально-психологічна характеристика способів політичного впливу, психологічне забезпечення політичної пропаганди та агітації, політичної реклами, формування суспільної думки, пошук шляхів впливу на установки і настрої громадян. Роль психологів полягає не в тому, щоб «зробити» з даного політика особистістю, яка сподобається виборцям. Вони повинні давати політику зворотний зв'язок щодо динаміки його образу, а також способів приписування позитивних або негативних рис його оточенням та громадянами. Кожен виступ політика може стати предметом професійного аналізу, який покаже, де він упустив можливість піти назустріч людям, заспокоїти їх або щось пояснити, коли був надто формальний або зарозумілий, а коли виявив дійсне розуміння аудиторії (емпатію) [3, с. 74].

4. Вивчення громадської думки щодо політичних питань з метою визначення ефективності пропагандистського впливу, вивчення рейтингу політичних діячів, рівня соціальної напруженості і прогнозу в політичній сфері. Розуміння психологічних механізмів, що визначають думки і настрої людей, допомагає професійному психологу зробити прогноз та сформулювати вплив на громадську думку. Це важливо, коли влада ухвалила або готується прийняти непопулярне рішення, або коли роздратування досягло таких меж, що може вилитися у паніку, заворушення і навіть війну. Психологи повинні визначити справжні причини невдоволення, з'ясувати, які аргументи та стратегії поведінки будуть найбільш ефективні, коли і в якій формі їх слід використовувати для виправлення ситуації [1, с. 57].

5. Створення психологічних портретів опонентів і політичних партнерів. Психолог може підготувати до контакту з малознайомим партнером, психологічно забезпечити переговори з союзником чи противником, допомогти лідеру налаштувати на зустріч, аргументувати, які реакції слід очікувати, які прийоми можуть бути ефективними у спілкуванні з цією людиною [2, с. 139].

Таким чином, у політиці психолог виконує велику кількість функцій, вирішуючи питання, які можуть чи підняти роботу політика, його образ, об'єднати людей та забезпечити життєдіяльність суспільства під його керівництвом, чи через свою некомпетентність підтримати дії та поведінку політика, що може призвести до негативних наслідків.

Література

1. Андреева Г.М. Актуальные проблемы социальной психологии. - М.: МГУ, 1988. - 430 с.
2. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию / В.Н. Карандашев. - М.: Смысл, 2000. - 288 с.
3. Роджерс К. Консультирование и психотерапия. Новейшие подходы в области практической работы: Монография. - М.: Эксмо-Пресс, 1999. - 464 с.
4. Спиркина Е.А. Подготовка психотерапевтов и психологов-консультантов (проблемы адаптации западного опыта) // Психологический журнал. - 1994. - Т. 15, № 6. - 157 с.
5. Юрьев А.И. Человек в политике // Психология: Учебник / Под ред. А.А. Крылова. - М.: Проспект, 1998. - 584 с.